

Svetkovina Svete Marije Bogorodice

Kažimir, Magdalena

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Catholic Theology / Sveučilište u Splitu, Katolički bogoslovni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:202:030582>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-04**

Repository / Repozitorij:

[Repository of The Catholic Faculty of Theology
University of Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET
TEOLOŠKO – KATEHETSKEI STUDIJ

MAGDALENA KAŽIMIR

Svetkovina Svete Marije Bogorodice

Diplomski rad

Split, 2021.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET
TEOLOŠKO – KATEHETSKEI STUDIJ

MAGDALENA KAŽIMIR

Svetkovina Svete Marije Bogorodice

Diplomski rad

iz Liturgike

mentor: prof. dr. sc. Ivica Žižić
sumentor: dr. sc. Domagoj Volarević

Split, 2021.

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	2
UVOD.....	3
1. POVIJESNI RAZVOJ BLAGDANA MARIJE BOGORODICE.....	4
1.1. Štovanje Blažene Djevice Marije u Crkvi.....	4
1.1.1 Do Efeškog koncila.....	5
1.1.2 Nakon Efeškog koncila.....	6
1.2. Pozadina nastanka kulta štovanja Blažene Djevice Marije.....	7
1.3. Štovanje Blažene Djevice Marije od Efeškog do II. Vatikanskog sabora.....	8
1.4. Smjernice Drugog Vatikanskog sabora o štovanju Blažene Djevice Marije.....	9
2. TEOLOGIJA BLAGDANA.....	11
2.1. Božićna Osmina.....	11
2.2. Otajstvo Utjelovljenja i Blažena Djevica Marija.....	12
2.3. Zborna molitva svetkovine Svete Marije Bogorodice.....	13
2.3.1 Plodno djevičanstvo.....	13
2.3.2 Spasenje ljudskog roda.....	15
2.3.3 Začetnik Novog života.....	16
3. PASTORALNO – KRITIČKI OSVRT NA DANAŠNJE STANJE BLAGDANA.....	18
3.1. Povijest blagdana.....	18
3.2 Datum blagdana.....	18
3.2.1. Reforma liturgijskog kalendara 1969. godine.....	19
3.3 Značenje blagdana.....	20
3.3.1. Pastoralne reference.....	21
ZAKLJUČAK.....	23
BIBLIOGRAFIJA.....	24
IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTOTOSTI.....	27
SUMMARY.....	28

SAŽETAK

Ovaj rad govori o Svetkovini Svete Marije Bogorodice, koji se slavi na samom početku građanske Nove godine. Sama svetkovina vuče temelje još iz 6. stoljeća i upravo je ona najstarija Marijina svetkovina Rimskog obreda. Temelj joj je dogma koja je donešena na Efeškom saboru, o „Mariji Bogorodici“ (Theotokos). Kroz povijest sama se svetkovina izgubila, utjecajem drugih obreda, no II. Vatikanski sabor, reformom liturgijskog kalendara, vraća ju na njen povijesni datum – 1. siječnja. Iako je svetkovina bogata obilatim simboličkim govorom, danas je na neki način „zanemarena“ zbog modernizacije i sekularizacije današnjeg društva i fokusa na početku građanske Nove godine.

KLJUČNE RIJEČI: *svetkovina Svete Marije Bogorodice, Efeški koncil, II. Vatikanski koncil, reforma liturgijskog kalendara, Nova godina*

UVOD

Svetkovina Svete Marije Bogorodice posebno je simbolikom protkana svetkovina. U Crkvi se slavi 1. siječnja, tj. na samom početku Nove građanske godine. Osobito je zanimljivo kako se u tom božićnom vremenu, otvara i zatvara krug Božićne osmine s likom Blažene Djevice Marije. Marija Bogorodica, al i naša Majka i Majka Crkve, na početku nove godine stoji kao majka raširenih ruku, koja grli i usmjerava svoju djecu u novo sutra. Također je značajno kako je upravo ovaj datum izabran i kao Svjetski dan mira, a upravo nam je taj najveći dar, dar mira darovan od Marije, majke Božje.

Prvi dio ovog rada govorit će o povijesnom razvoju ove svetkovine, na koji način je i zašto nastala, kako su povijesna previranja utjecala na njen opstanak, kako se Blažena Djevica Marija štovala kroz povijest, osobito se zadržavajući na dvjema povijesnim točkama koje su objasnile i oformile ovu svetkovinu: Efeški sabor i II. vatikanski sabor, ali i na dugom povijesnom razdoblju između ta dva važna događaja.

Drugi, središnji dio rada obradit će samu teologiju blagdana, pa će tako predstaviti i objasniti duboku simboliku blagdana, tj. njeno slavlje u Božićnoj osmini, odnosno lik Blažene Djevice Marije u otajstvu Utjelovljenja, a osobito će se zadržati na zbornoj molitvi svetkovine, koja kroz svoje standardne dijelove molitve: *invokacija*, *anamneza*, *deprekacija*, *doksologija* donosi obilat simbolički govor.

Treći i posljednji dio ovog rada, pozabavit će se pastoralno – kritičkim osvrtom na današnje stanje blagdana. Kroz govor o povijesti i datumu blagdana, zadržavajući se na reformi liturgijskog kalendara, koji je nakon II. Vatikanskog sabora, povratio svetkovinu na njen povijesni datum, dolazimo do posljednjeg dijela rada koji će opisati pastoralne reference, u vidu istraživanja na koji način razni portal, i katolički i svjetovni, govore o ovoj „zanemarenoj“ svetkovini.

1. POVIJESNI RAZVOJ BLAGDANA MARIJE BOGORODICE

1.1. Štovanje Blažene Djevice Marije u Crkvi

Crkva s pravom, posebnim štovanjem štuje Mariju, koja je po Božjoj milosti, poslije Sina, uzvišena iznad svih anđela i ljudi, kao presvetu Božju Majku, koja je imala dio u Kristovim misterijima.¹ Temelj, ali i opći okvir štovanja je kristološki, tj. vjera u utjelovljenje Sina Božjeg Isusa Krista. Vođeni tom vjerom rani su kršćani i kršćanski pisci govorili o Mariji kroz prizmu njezina odnosa sa Sinom Božjim, pa i samo Sv. Pismo u svojim izvještajima o Mariji postavlja okvire i kristološke temelje koje će kršćani u bogoštovlju dalje razvijati. Štovanje Blažene Djevice Marije, u Crkvi ima od početka, izrazito povlašteno mjesto, a sve više se razvijalo i razvija kako je jasnija spoznaja njezine izvanredne uloge u Kristovu otajstvu. Tako Marija polako, ali sigurno ulazi posebice u molitveni život Crkve, koja joj upućuje svoje molitve, među kojima je najpoznatija upravo ona i ona najstarija, "*Sub Tuum praesidium*", koja je i danas vrlo aktualna. Osim pobožnih molitava, rađaju se vrlo rano i liturgijski oblici štovanja. Prvi Marijin liturgijski spomen je "*dies natalis Mariae*", slavljen u Jeruzalemu u V. stoljeću, a u VII. stoljeću taj blagdan dobiva naslov "*Dormitio Mariae*", dok će se kasnije nazvati "*Assumptio Mariae*". Danas ga nazivamo Uznesenje Blažene Djevice Marije ili Velika Gospa.² Slijedi blagdan Marijina rođenja, koji je najvjerojatnije nastao u Jeruzalemu sredinom V. stoljeća (danas Mala Gospa). Ovaj blagdan se od početaka slavio na 8. dan mjeseca rujna, no sa sigurnošću se ne zna točan razlog, pretpostavlja se da se povezuje s posvetom jedne Marijine bazilike u Jeruzalemu. Na Zapadu je blagdan Marijina rođenja zaživio tek od VII. stoljeća.³ U kasnom srednjem vijeku i u novom vijeku množe se na Zapadu i mnogi drugi marijanski blagdani. Osim toga, štovanje se Marije razvija i preko duhovne literature, njezinih svetišta, likovnih i glazbenih ostvarenja, književnosti, pučke tradicije i običaja, raznih marijanskih pokreta i udruga. Dakako, u mariološkom teološkom promišljanju i u marijanskoj pobožnosti važno je i pitanje mjere, načina i ukusa. To ovisi o povijesnim okolnostima, o kulturnoj sredini, o zrelosti i odgoju pojedinca i naroda. Nekom će mariološke istine biti naglašeno, izričito i svjesno prisutne u molitveno-vjerskom životu, drugom je dosta da su uključene u cjelinu vjerovanja. Tako svaki pojedinac i svaka zajednica u Crkvi mogu naći »svoj« pristup Mariji, koji ih opet vodi u cjelinu njezina lika. No, pri svemu tome mora se paziti i isključivati bilo

¹ Usp: Drugi vatikanski sabor, *Dogmatska konstitucija o Crkvi. Lumen Gentium*, br. 66, u: Dokumenti, Kršćanska sadašnjost, Zagreb⁷, 2008.

² Usp: Karlič, Ivan. "Smisao i izvor mariologije." *Bogoslovska smotra*, vol. 88, br. 2, 2018, str: 270.

³ Usp: <https://www.vjeraidjela.com/marijanski-blagdani/> (Pristup: 31.08.2021.).

kakvo pretjerano uzvisivanje ili "postavljanje" Marije u svojevrsnu božansku sferu te bilo kakvo umanjivanje Kristova djela spasenja i otkupljenja.⁴ Već smo vidjeli da je prakrično od početaka kršćanskoga kulta, Marija prisutna u molitvama. Stav i vjeru Crkve o važnosti Marije u spasenjskom djelu, očito stalno prisutan u Crkvi, konačno zaokružuje najjaednostavnije moguće i u našem dobu najaktualnije, Drugi vatikanski sabor. Ta "združenost" s Otkupiteljem i djelom otkupljenja dala je Majci Otkupiteljevoj povlašteno mjesto u pobožnosti vjernika i liturgiji Crkve. Kristovo otajstvo je ujedno i otajstvo Crkve, njegova Tijela. Kao posljedica te teološke istine, Bogorodica sa svecima zauzima precizno mjesto u proslavi liturgijske godine. Konstitucija *Sacrosanctum Concilium* na sažet i teološki dubok način piše: „Svetkovanjem godišnjeg ciklusa otajstava Crkve, Marija Bogorodica se časti s posebnom pažnjom i ljubavlju, koja je nerazriješivo združena s djelom spasenja svog Sina.⁵

1.1.1. Do Efeškog sabora

Obrazovni procesi koje su koristile i crkvene institucije, usko su bili vezani uz postojeći društveno obrazovni kontekst. U obrazovanju su postojale različite škole, koje su počivale na filozofskim pravcima još iz rane antike. Spajajući teološku misao nove religije i filozofski izričaj starih škola oblikovali su se razni pravci i u samoj teologiji. Najpoznatije su bile, *aleksandrijska filozofsko-teološka škola* koja je niknula iz slobodnoga oblika provođenja nastave prvih kršćanskih filozofa poput Justina. Također je postojala i *antiohijska filozofsko – teološka škola* koja je za razliku od aleksandrijske škole, ipak bila bliža aristotelovskoj filozofskoj tradiciji.⁶ U razvoju teološke misli, bilo je i procesa, naravno, koji su iskrivaljavali kršćansko učenje, tzv. krivovjerja ili hereze, a jedan od najvećih heretičara bio je Nestorije (386.-451.). On je pripadao antiohijskoj Crkvi, a 428. godine postao je i carigradski patrijarh. Nastojeći racionalno protumačiti i razumijeti utjelovljenje božanskog Logosa, druge osobe Presvetog Trojstva, to jest Isusa Krista, Nestorije je naučavao da su ljudska i božanska bit u Isusu podijeljene, tako da bi u njemu postojale dvije osobe: čovjek Isus Krist i božanski Logos. Stoga su Nestorije i njegovi sljedbenici, tvrdili da se ne može tvrditi da je Bog patio, ili da je Bog razapet. Isto tako, nisu prihvaćali da je Marija mogla roditi Boga, nego samo čovjeka Isusa. Zbog toga su odbijali Marijin naslov "Bogorodica" (grč. Theotokos), a predlagali da joj se

⁴ Usp: Karlić, Ivan. "Smisao i izvor mariologije." *Bogoslovska smotra*, vol. 88, br. 2, 2018, str: 270-271.

⁵ Usp: Crnčević, Ante; Šaško, Ivan, *Na vrelu liturgije*, Hrvatski Institut za liturgijski pastoral, Zagreb 2009., str: 490-491.

⁶ Usp: Smiljanić, Ivan. "Filozofsko-teološke rasprave o kristologiji na Efeškom (431.) i Kalcedonskom koncilu (451.)." *Čemu*, vol. XVI, br. 27, 2020, str: 9; 11-12.

pripiše naslov “Kristorodica” (grč. Christotokos). Takvo učenje, koje je naglašavalo ljudsku dimenziju u Isusu, a umanjivalo božansku, naziva se nestorijanizam, i kao takav bio je uzrokom mnogih napetosti u kasno antičkoj Crkvi. Takav je antiohijski način razmišljanja nailazio na oštre kritike u aleksandrijskoj teološkoj školi, čiji je glavni predstavnik bio Ćiril Aleksandrijski. Između 26. siječnja i 24. veljače 430. g. Ćiril piše pismo Nestoriju u kojem iznosi svoje učenje o Utjelovljenju i Mariji kao Bogorodici. Njegova se kristološka misao uglavnom oslanjala na shemu *Logos-sarx*, koja polazi od Kristova božanstva i jedinstva osobe božanskog Logosa koji postoji od vječnosti i utjelovljuje se na koncu vremena. Zato se Ćiril opire Nestorijevom pokušaju da Blaženu Djevicu Mariju definira kao „Kristorodicu“, nego inzistira na naslovu „Bogorodica“, čime dokazuje da je u Kristu samo jedna osoba, osoba Sina Božjeg koji je po Tijelu rođen od Marije. Marija je zato Bogorodica, ne u smislu da je Logos od nje primio svoje postojanje, već u smislu da je Logos, nakon što je odlučio uzeti ljudsku narav, prihvatio biti rođen po tijelu iz njezina krila. Dvije naravi, božanska i ljudska, u Kristu su potpune i ne pomiješane u jednoj osobi.⁷ Kao reakcija na nestorijanizam i pretjerano naglašavanje Isusova čovjštva, nastala je i treća vrlo utjecajna hereza onoga vremena, a to je monofizitizam. To je učenje egipatskog monaha Eutiha, koji je živio u 4./5. st. Ta hereza naglašava da je u Kristu samo jedna narav, i to božanska. Dakle, Eutih je nijekao Kristu ljudsku narav, što je dosljedno značilo da on nije bio u svemu nama jednak, izuzev grijeha. I monofizitizam je izazvao mnoge rasprave i prijepore u prvoj Crkvi, tako da su desetljećima trajale borbe između onih koji su ga branili i onih koji su ga osporavali. Konačno je osuđen na Kalcedonskom saboru (451. god.) kada je Crkva još jednom ponovila da se u Kristu nalaze dvije naravi: ljudska i božanska, te definirala da su one međusobno nepomiješane i neodijeljene.⁸

1.1.2. Nakon Efeškog sabora

Car Teodozije II. saziva sabor 431. godine u Efezu, a njime je presjedao Ćiril Aleksandrijski. Sam sabor je obilovao mnogim napetostima i sukobima. Svi prisutni, na čelu sa Ćirilom Aleksandrijskim osudili su Nestorija, te prihvatili aleksandrijski nauk i naslov „Theotokos“. Ipak, nekoliko dana kasnije, Nestorijevi istomišljenici, antiohijski biskupi, na čelu sa svojim patrijarhom Ivanom, konstruiraju protusabor, koji dovodi do izravnog sukoba Ćirila i Nestorija, te obojica bivaju uhićeni. Kasnije, Ćirilu dopuštaju da se iz tamnice vrati u Aleksandriju, a Nestorija šalju u progonstvo, u kojem je naposljetku i umro, 451. godine.

⁷ Usp: <https://patrologija.com/c-ciril-aleksandrijski/> (Pristup: 31.08.2021.).

⁸ Usp: <https://www.vjeraidjela.com/iskus-krist-pravi-bog-i-pravi-covjek/> (Pristup: 09.08.2021.).

Nestorijeve pristaše pobjegle su u Perziju, gdje su osnovale nestorijevsku Crkvu, koja je ubrzo doživjela procvat.⁹

1.2. Pozadina nastanka kulta štovanja Blažene Djevice Marije

Štovanje Blažene Djevice Marije u Katoličkoj Crkvi zauzima posebno mjesto, a različiti njezini nazivi koji se upotrebljavaju pokazuju koliko ju se drži uzvišenom iznad svih drugih ljudi. Kao takva, ona, naravno, nikada ne zauzima Božje mjesto, ali je s druge strane po Božjem namislu odabrana za majku Spasiteljevu i izuzeta je od grijeha od samoga svojega začeca, a to daje opravdanje da joj se možemo utjecati u svim našim životnim potrebama, kao i da ju smijemo štovati i na druge prikladne načine. Nazivom *Bogorodica* želi se istaknuti Marijina uloga u povijesti spasenja, a posebno pod vidom činjenice da je imala milost biti roditeljica i odgojiteljica samoga Božjeg Sina. Time se s jedne strane želi naglasiti da je Krist *pravi Bog od pravoga Boga, rođen, ne stvoren, istobitan s Ocem*, odnosno da je on prava Utjelovljena Riječ Božja, istovremeno i Bog i čovjek, a s druge se strane želi naglasiti i posebnost Marijine uloge, jer je kao *milosti puna* i kao ona koja je svojim *Neka mi bude!* zavrijedila biti Majkom Božjom i Majkom Crkve. U Svetom pismu pronalazimo više odlomaka koji govore o Blaženoj Djevici Mariji, ali se ipak u njima nalaze tek šturi podaci iz kojih se ne može saznati puno o toj *poniznoj Božjoj službenici*. Kad je u pitanju njezina majčinska uloga, odnosno kada ju gledamo kao roditeljicu i odgojiteljicu, možemo spomenuti neke događaje iz Evanđelja i Djela apostolskih koji osvjetljavaju njezin lik, kao npr: kada joj je anđeo navijestio da će začeti po Duhu Svetom, kada je trudna pohrlila u judejsko gorje rođakinji Elizabeti koja je bila u visokoj trudnoći, kada je zajedno s Josipom došla u Betlehem na popis stanovništva i ondje rodila Krista, kada je zajedno s Josipom u Hramu prikazala Isusa i čula proročke riječi Starca Šimuna, kada je osjetila duboku žalost jer je izgubila dvanaestogodišnjeg Sina u Jeruzalemu i pronašla ga u Hramu, kada je bila nazočna kod prvog Kristovog čuda u Kani Galilejskoj, kada je stajala pod križem u vrijeme Kristova raspeća itd. Svi ti događaji pomažu da se bolje razumije uloga Marije kao Bogorodice i njezine već spomenute trostruke relacijalnosti: u odnosu na Marijinu uzvišenu zadaću i odabranje između svih ljudi da postane Majkom Vječne Riječi, u odnosu na samoga Krista i razumijevanje istine da je On istovremeno i pravi Bog i pravi čovjek, te u odnosu na poimanje otajstvenosti Crkve, koja je rođena iz Kristova probodena boka, a Marija joj je Majka, posrednica i zagovornica. Lijepo to potvrđuje i najstarija poznata marijanska molitva, nastala još negdje oko 250. god. – *Pod obranu se tvoju (Sub tuum praesidium)*, a u kojoj se Marija

⁹ Usp: Franzen, August, *Pregled povijesti Crkve*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1983.

naziva Bogorodicom. Takvo štovanje Marije kao Bogorodice dalo je pečat nastanku i razvitku svetkovine *Svete Marije Bogorodice*, koju danas slavimo na pragu nove godine – 1. siječnja.¹⁰

1.3. Štovanje Blažene Djevice Marije od Efeškog do II. vatikanskog sabora

Pobožnosti prema Blaženoj Djevici Mariji kroz srednji vijek zauzimale su središnje mjesto u izrazima vjere svih društvenih slojeva. Na dogmatskoj definiciji Blažene Djevice Marije kao „Bogorodice“ temeljio se procvat štovanja njenog lika. IV. i V. stoljeća dovelo je do produkcije brojnih teoloških spisa u kojima se branilo Marijino bogomajčinstvo i djevičanstvo, kao odgovor na Nestorijevo krivovjerje. Kult Bogorodice u ranom srednjem vijeku promicali su benediktinci, dok su kroz razvijeni i kasni srednji vijek tu ulogu preuzeli drugi redovi, osobito franjevci i dominikanci, al i cisterciti, pavlini i karmelićani. Zapadna Europa doživljava procvat Marijinog kulta naročito u XII. i XIII. stoljeću, zbog izmijenjenih političkih, gospodarskih, vjerskih i zdravstvenih prilika koje su pogodile Europu. Na procvat kulta također su utjecali napisi teologa koji veličaju Mariju, kao Bernard iz Clairvauxa (1090.–1153.), koji Mariju poistovjećuje sa zaručnicom iz *Pjesme nad pjesmama* u Starome zavjetu. Razdoblje razvijenoga i kasnoga srednjeg vijeka donosi razvitak pobožnost prema Mariji kao *univerzalnoj posrednici* i *pomirateljici* između Boga i vjernika i *suotkupiteljici* koja, trpeći s raspetim Kristom, sudjeluje i u otkupljenju čovjeka. Pa tako u svojim promišljanjima istočni i zapadni teolozi Mariju počinju uspoređivati i doživljavati kao *novu Evu*, koja je imala odlučujuću ulogu u povijesti spasenja i zbog čije je poslušnosti i poniznosti Krist, *novi Adam*, mogao doći na svijet te spasiti i otkupiti čovječanstvo. Zatim, razdoblje visoke skolastike, donijelo je promišljanje teologa o marijanskim dogmama, a temeljno pitanje koje je podijelilo teologe Zapada bilo je ono o bezgrešnom začecu Blažene Djevice Marije. Tom problematikom među prvima su se bavili sv. Anselmo Canterburyjski u svojim dvama traktatima *Cur Deus Homo* i *De virginali conceptu et de peccato original* i njegov učenik, benediktinac Edamer, koji je napisao prvu raspravu na temu Marijina bezgrješnog začeca (*Tractatus De Conceptione sanctae Mariae*). O ovoj temi žustro su raspravljali i franjevci i dominikanci, franjevci su naime zastupali tezu o Marijinom bezgrešnom začecu, dok su se dominikanci, u duhu tomističkog racionalizma opirali takvom

¹⁰ Usp: <https://www.vjeraidjela.com/svetkovina-svete-marije-bogorodice/> (Pristup 18.08.2021.).

stavu. Ipak, naposljetku, pod franjevačkim utjecajem, narod je prihvatio čašćenje Bezgrešne Djevice Marije, a takav je nauk i službeno usvojen u Crkvi u XIX. stoljeću.¹¹

1.4. Smjernice Drugog Vatikanskog sabora o štovanju Blažene Djevice Marije

Na poziv pape Ivana XXIII., koji je bio upućen biskupima i katoličkim fakultetima da pošalju prijedloge za teme najavljenog II. Vatikanskog sabora, otprilike polovina prijedloga ticala se Marije, a neki su čak predlagali da Sabor bude usmjeren mariološki. Na temelju toga je Pripravna teološka komisija izradila posebnu shemu o Mariji pod naslovom "Blažena Djevica Marija, Majka Božja i Majka ljudi".¹² U svom opsežnom korpusu Drugi vatikanski koncil (1962. – 1965.) govori o Mariji na brojnim mjestima i u različitim dokumentima. Vrijedni se mariološki elementi mogu naći u dekretu o misijskom djelovanju Crkve "*Ad gentes*" (br. 4 i 42), u dekretu o apostolatu laika "*Apostolicam actuositatem*" (br.4), u dekretu o ekumenizmu "*Unitates redintegratio*" (br. 14, 15) i drugdje. No glavni koncilski mariološki tekst koji je papu izazvao da "*s dubokim uzbuđenjem*" konstatira da se Bogorodica Marija u otajstvu Krista i Crkve nalazi u dogmatskoj konstituciji o Crkvi "*Lumen gentium*" kao njezino *Osmo poglavlje* (brojevi 52 – 69).¹³ O Mariji se ne može govoriti izdvojeno od Krista, te se sav koncilski govor o njoj smješta u povijest spasenja, počevši od tipološkog iščitavanja Staroga zavjeta do Novoga zavjeta u kojemu je Marija zajedno s Isusom posvećena djelu spasenja i uključena u nj.¹⁴ Temeljna mariološka paradigma jest *Theotokos*: Marija je Bogorodica, Majka Sina Božjega. Ovaj naslov temelj je svim ostalim marijanskim naslovima i dogmama, koje su također najprije u službi vjere u Krista. Sâm taj temeljni Marijin naslov otkriva svoju usmjerenost prema Kristu jer, kako kaže Ratzinger, ako se Mariju naziva Majkom Božjom, onda je to ponajprije izraz jedinstva Kristova božanstva i čovještva. Središnji je dio mariološkoga poglavlja konstitucije *Lumen gentium*, kada je riječ o kristocentričnom prikazu Blažene Djevice Marije, svakako broj 60. U cijelom tom broju prikazuje se Kristovo posredništvo između Boga i čovjeka koje je relevantno i nužno za spasenje svakog ljudskog bića. Iz konteksta Kristova posredništva govori se zatim i o Marijinu majčinskome poslanju. Uviđa se da je, polazeći od Svetoga pisma, Marija uvijek određena i usmjerena prema otajstvu njezina Sina. Koncil potvrđuje da dok častimo

¹¹ Usp: Novak, Zrinka. "Utjecaj kulta Blažene Djevice Marije na neke aspekte pobožnosti na istočnoj jadranskoj obali u razvijenom i kasnom srednjem vijeku", *Croatia Christiana periodica*, vol. 35, br. 67, 2011, str: 2-5.

¹² Usp: Brajčić, Rudolf. "Što se to danas zbiva oko Marije?" *Obnovljeni Život*, vol. 31., br. 5., 1976, str: 406.

¹³ Usp: Šagi-Bunić, Tomislav Janko, "Mariologija Drugog vatikanskog koncila." *Bogoslovska smotra*, vol. 44, br. 1, 1974, str: 38-39.

¹⁴ Usp: Šagi Bunić, Tomislav Janko, *Vrijeme suodgovornosti. Prva knjiga*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1981., str: 309.

Mariju, ona nas usmjerava prema Kristu. Druga je odrednica koncilske mariologije njezin eklezijalni okvir. Smještajući mariologiju unutar ekleziologije, Mariju se promatra kao članicu Crkve. Ona je i u Crkvi i uzor Crkvi. Pozivajući se na svetog Ambrozija, Koncil ističe da je Marija i "pralik Crkve". Marija "utjelovljuje Crkvu siromašnih, Crkvu koja kao malena službenica hodi kroz povijest i upravo tako izražava otajstvo Božjeg obećanja i blizine. Marija utjelovljuje Crkvu koja proizlazi iz Izraelova korijena i koja na teškom putovanju svojim povijesnim putom donosi svijetu nadu od koje čovječanstvo neopazice živi.¹⁵

¹⁵ Usp: Gašpar, Veronika Nela; Karabaić, Josip. "Marijino majčinsko poslanje prema Drugom vatikanskom koncilu u teološkoj misli Ivana Pavla II." *Riječki teološki časopis*, vol. 50, br. 2, 2017, str: 446-447.

2. TEOLOGIJA BLAGDANA

2.1. Božićna Osmina

Značenje broja osam u kršćanstvu ima svoju važnu simboliku, a naslanja na razumijevanje tjednog ritma od sedam dana, u kojemu se nedjelja, kao prvi dan po suboti, često naziva i osmim danom. Prvi dan evocira uspomenu na stvaranje, a osmi dan na puninu vječnoga života. Iz toga je jasno zašto nam je nedjelja, kao dan Kristova uskrsnuća, posebno svet dan i zašto se iz takvog značenja nedjelje izvlači i razumijevanje osmina, koje su uvriježene kao osmodnevni poseban oblik zahvalnosti Bogu za određena otajstva koja su se prethodno liturgijski slavila, odnosno produženje slavlja toga otajstva i kroz narednih osam dana. Oblik slavlja osmine ili oktave nije izvorno kršćanski, nego je preuzet iz židovstva. Tijekom povijesti bilo je više blagdana koji su imali svoju osminu, no s reformom kalendara ona je ostala samo nakon Božića i Uskrsa. Dakle, smisao božićne osmine je nastaviti intenzivno slaviti otajstvo Božića još narednih osam dana, pa blagdane koji se kroz to vrijeme slave treba gledati i u tom svjetlu.¹⁶ Uz Uskrs, Božić je jedini blagdan koji je sačuvao svoju osminu. Sam dan osmine podudara se danas s početkom građanske godine. Budući da su pogani taj početak godine na čast Jana boga dvaju lica, slavili s velikom razuzdanošću i praznovjernim običajima, Crkva je u mnogim mjestima pokorničkim liturgijama nastojala vjernike učiniti otpornim na to.¹⁷ Blagdan Rođenja Gospodinovog ima svoju osminu koja je uređena na sljedeći način:

- a) U Nedjelju u osmini slavi se blagdan Sv. Obitelji Isusa, Marije i Josipa
- b) Dana 26. prosinca slavi se blagdan Sv. Stjepana prvomučenika
- c) Dana 27. prosinca slavi se blagdan Sv. Ivana, apostola i evanđelista
- d) Dana 28. prosinca slavi se blagdan Nevine dječice
- e) Dani 29., 30. i 31. prosinca dani su u osmini
- f) Dana 1. siječnja, na osminu Božića, slavi se svetkovina Svete Marije Bogorodice¹⁸

¹⁶ Usp: <https://www.vjeraidjela.com/pobozicno-vrijeme-liturgijske-godine/> (Pristup: 09.08.2021.).

¹⁷ Zbog toga je oko početka građanske godine, u nekim krajevima tijekom ranoga srednjega vijeka uspostavljena misa *Contra idolis prohibendis*, čime se nastojalo iskorijeniti poganske saturnalijske, koje su koincidirale u isto vrijeme, a nisu jednostavno nestale širenjem kršćanstva.

¹⁸ Usp: Zagorac, Vladimir, Krist posvetitelj vremena, *Kršćanska sadašnjost*, Zagreb 1996., str:185-186.

Kalendarski naslovi triju svetačkih nadnevaka nakon svetkovine Gospodinova rođenja, uz ime časnih svetaca – sv. Stjepana Prvomučenika, sv. Ivana Evanđelista i Nevine dječice – čuvaju kristološki pečat tih slavlja, pa se nazivaju još i “prvi... drugi... i treći dan Božića (ili Božićne osmine)”. Slavlja svetih Stjepana i Ivana mogu nas približiti otajstvu Kristova utjelovljenja. Progovaraju nam o utjelovljenosti Krista, očitovanom kao Život i Riječ. Propituju nas o spremnosti našeg svjedočanstva: za što smo danas spremni umrijeti i što zborne naše riječi. Dva božićna dana slave dva lica božićnog otajstva: Život i Riječ.¹⁹

2.2. Otajstvo Božjeg očitovanja u tijelu

Silaskom u svijet i utjelovljenjem u obličje ljudskoga života, Sin Božji je preobrazio čovjeka i trajno se nastanio u svijetu. Postaje jednim od nas, ali i Jedini s nama, u trajnosti, preko granica vremena, rasvjetljavajući nam put do praga vječnosti. U otajstvu Utjelovljenja slavimo početak ljudskog bivstvovanja s Kristom. Bog se utjelovio i uvremenio. Božje utjelovljenje je spasenjski zahvat u zbilju stvorenja, u stvarnost svijeta i čovjeka. Čovjek je po tom uzvišenom otajstvu Božjeg silaska iznova stvoren za ono življenje kojemu je grijehom nekoć umro.²⁰ Sveto pismo ne promatra Kristovo utjelovljenje, i njegovo tjelesno rođenje kao nužan slijed utjelovljenja, kao čin sâm za sebe, nego uvijek u odnosu prema našem otkupljenju.²¹ Temeljni i bitni članak mariološke vjere jest istina da je Marija Bogorodica, liturgija to proslavlja i istodobno naviješta, jer se u liturgiji na najizvrsniji način očituje nauk Crkve. Bog je odvijeka odlučio utjelovljenje i Mariju predodredio da bude Majka Utjelovljene Riječi. Ovdje se objavljuje apsolutni primat Kristov, ali i Marijin preko koje je Riječ trebala uzeti ljudsku narav. Proces nije samo silazni nego je i uzlazni. Počovječenjem Božjim ostvaruje se pobožanstvenjenje čovjeka i svijeta a to je konačni cilj Božjega dolaska među nas. Marija je ona koja je prihvatila Sina Božjega i upravo u tom svom prihvaćanju počinje pobožanstvenjenje naše povijesti. Kad je Bog odredio da Marija bude majka spremio ju je na tu ulogu. Sačuvao ju je od istočnoga grijeha, uresio milošću, ispunio ju je svojim darovima. Tri su odlučna časa otajstva utjelovljenja: pozdrav anđela djevici koja je “milosti puna” koji ukazuje na čistu Božju milost; Marijin odgovor prožet poslušnom vjerom i aktivnom odgovornošću; utjelovljenje Riječi i izljev Božjega spasenja u život i u povijest svijeta. U svemu tome savršeno je vidljivo

¹⁹ Usp: Crnčević, Ante, „Comites Christi“, Kristovi pratitelji. O svetačkim slavljinama u Božićnoj osimini, *Živo vrelo. Liturgijsko-pastoralni list*, 31 (2014), 13, str: 5.

²⁰ Usp: Crnčević, Ante; Šaško, Ivan, *Na vrelo liturgije*, Hrvatski Institut za liturgijski pastoral, Zagreb 2009., str: 424-425.

²¹ Usp: Babić, Marko. "Božićno otajstvo", *Služba Božja*, vol. 52, br. 3, 2012, str: 438.

djelo Duha Svetoga čiji zahvat u utjelovljenju naviješta pashalno otajstvo i već naviješta očitovanje Pedesetnice (Duhova). Utjelovljenje je bilo skandal za hebrejsku kulturu, potpuna zbunjenost za grčku mudrost, u kojoj je vladao dualizam koji je isključivao tijelo i materiju da se veže s božanskim. Utjelovljenje je potpuno paradoksalan i nečuven navještaj koji stoji na prekretnici novozavjetne objave i židovskog pogleda, između kršćanstva i različitih religija i kultura. Utjelovljenje je darovano i željeno s Božje strane iz čiste milosti, u kojoj božanska povijest postaje ljudski događaj koji se uzdiže sve do božanske povijesti. Božansko-ljudska povijest počinje s Marijom; njezina slobodna vjera jest jedini pravi odgovor na Božji plan; njezino iskustvo milosti jest početak novosti koji će obuhvatiti sve one koji poput nje budu vjerovali.²² Sve što vjera govori o čovjekovoj suradnji u djelu spasenja, o milosti i o otkupljenju, u Mariji je savršeno ostvareno. Čitavo njezino biće ostvaruje se u jednom velikom "Da!", „Da“ njenom Bogu Spasitelju. Mariju ne promatramo nikad izuzevši ju iz odnosa sa Sinom, zbog toga je teološki govor o Mariji najbolje smjestiti u okvir kristologije i soteriologije. S druge pak strane, govor o Mariji ulazi i u ekleziologiju, jer je ona prvi član Kristova otajstvenog Tijela, početak Crkve i njezin uzor. Stoga će se Marijina slika najbolje razviti ako je se gleda kako raskrnicu putova kristologije, ekleziologije i antropologije. Marija je u svemu podređena Isusu Kristu i upravo po tome je na vrhuncu Crkve, treba ju promatrati u svjetlu čitava Božjeg objaviteljskog djelovanja: ono što o njoj znamo treba povezivati s ostalim istinama vjere. Vjera u mariološke istine i pobožnost prema Bogorodici Mariji moraju ostati uklopljene u čin vjere i ljubavi prema Bogu, koji se u Isusu Kristu daruje ljudima.²³

2.3. Zborna molitva Svetkovine Svete Marije Bogorodice

Bože, ti si plodnim djevičanstvom svete Marije

ljudskom rodu darovao vječno spasenje.

Po njoj smo primili tvoga Sina, začetnika novog života:

molimo te da (i u ovoj godini) iskusimo njezin zagovor.

Po Gospodinu!

²² Usp: Čovo, Stjepan. "Zbornik radova (ur. Vlado Košić): Mater Verbi Incarnata. Marija iz Nazareta prihvaća Sina Božjega u povijesti." *Služba Božja*, vol. 46, br. 1, 2006, str: 105–106.

²³ Usp: Karlić, Ivan. "Smisao i izvor mariologije", *Bogoslovska smotra*, vol. 88, br. 2, 2018, str: 271.

2.3.1. Plodno djevičanstvo

Marijino djevičanstvo i božansko materinstvo istine su vjere izričito posvjedočene u Evanđeljima po Mateju i Luki, tzv. Evanđeljima Isusovog djetinjstva, ali se pojavljuju i u najstarijim obrascima vjere, te su neprekinuta crkvena predaja. Matej i Luka naglašuju kako je Isus rođen ne po bračnim vezama nego po Duhu Svetom. Matej nam prikazuje Isusa kao Davidova potomka, donosi nam rodoslovlje od Abrahama do Josipa ukazujući kako je Isus, sin Abrahamov i sin Davidov. Već u Matejevom rodoslovlju jasno nam je da Josip nije Isusov naravni otac. U rodoslovlju četrdeset i jedan put ponavlja izričaj: Abraham rodi Izaka, Izak rodi Jakova... Tada prekida kad dolazi do Josipa: “Josip, muž Marijin, od koje se rodi Isus koji se zove Krist” (Mt 1, 1—16). Želi naglasiti da Josipov odnos prema Isusu nije kao Abrahamov prema Izaku, Izakov prema Jakovu... Josip nije fizički otac. Isus je samo Marijin. Ovdje je Bog je na djelu, što će odmah Matej jasnije izraziti (1, 18—28). U Evanđelju djetinjstva kod Mateja Josip je uvijek “muž Marijin”, a Marija uvijek “majka Djeteta” (2,11; 2,13; 2,14; 2, 20; 2,21). Isus je djevičanski začeti, a Josip nema udjela u začeću. Na taj se način ostvaruje proroštvo proroka Izaije: “*Evo, Djevica će začeti i roditi sina, i nadjenut će mu se ime Emanuel — što znači: S nama Bog!*” (Mt 1,23). Isus je “rođen po Duhu Svetom”. To je vjera apostolska.²⁴ Evanđelist Luka također nam jasno i izričito prenosi vjeru apostolske crkve: Isus je rođen od Marije Djevice. U tom smislu i kontekstu, i naviještenje čudesnoga rođenja Ivana Krstitelja u službi je naviještenja rođenja Kristova. “Zakon i Proroci do Ivana su, a onda se naviješta kraljevstvo Božje” (Lk 16,16). Luka nam odmah predstavlja Mariju kao “djevicu”, prikazujući kako Marija odmah prihvaća božansko materinstvo i ostaje “uvijek djevica”. Majka Božja i “uvijek Djevica” dvije su neraskidivo vezane istine u kršćanskom vjerovanju. Božja je nakana u navještenju jasna: Isus, Božji Sin, rađa se od djevice majke, što uključuje vječno djevičanstvo.²⁵ Vjera Crkve i izričaj o Marijinu djevičanstvu ima osobitu kristološku pozadinu kojom se ukazuje na novi početak povijesti spasenja u Isusu Kristu, kao najveće Božje djelo i dar. Smisao Marijinog bogomaterinstva utemeljen na kristološkom pitanju jedinstva božanske i ljudske naravi u Kristu: Marija je rodila osobu Logosa koja je po njoj i preko nje uzela ljudsku narav. Gledano pak mariološko-teološki, možemo reći da Marijino djevičanstvo i majčinstvo ukazuju na svu radikalnost njezina vjerničko-učeničkog odnosa s Bogom i njezinim Sinom. To znači da se učeništvo može promatrati kao paradigma koja osvjetljava i majčinstvo i djevičanstvo, te da se Marijino majčinstvo i djevičanstvo mogu shvatiti u svjetlu istinskoga

²⁴ Usp: Tomić, Celestin. "Marija, djevica i majka." *Obnovljeni Život*, vol. 37., br. 5., 1982, str: 429; 434

²⁵ Usp: *Isto*, str: 435-436.

nasljedovanja. Tako djevičanstvo označava Marijinu savršenu pripadnost Bogu po njezinu posvemašnjem povjerenju i predanju.²⁶ Marija je nada vjernika jer upravo zahvaljujući Božjem djelovanju, očuvana je od ropstva grijeha, tako postavši primjerom izvorne nevinosti i sklada u Božjem stvorenju. U njezinu uznesenju Bog, tvorac i Gospodar života, očituje svoju moć nad smrću i otvara mogućnost sudjelovanja u njegovu svijetu u čemu je Marija znak nade i uzor vjere.²⁷

2.3.2. Spasenje ljudskog roda

Opravdanje i sigurnost spasenja ne stječu se ljudskim djelima, nego jedino savršenim djelom Isusa Krista, Spasitelja. Krist koji je naš Spasitelj također je i naš Gospodar, a odnos koji vlada između opravdanja i suda, vjere i djela možemo pravilno objasniti jedino promatranjem Isusa Krista kao nedjeljive povezanosti između Njegova spasiteljstva i gospodarenja. Kao što je Krist nedjeljiv, tako i stvarnosti koje se odnose na Njega nisu odvojive jedna od druge. U svojoj dvostrukoj službi, Spasitelja i Gospodara, Krist nudi ruku spasenja grešnika vjerom. Križ je sredstvo s pomoću kojeg opravdanje postaje djelotvorno; vjera je odgovor na tu ponudu ruke spasenja kojom prihvaćamo opravdanje, a dobra djela su sredstvo kojim je opravdanje dolazi na vidjelo.²⁸ Cjelokupno se spasenje ostvaruje u kategoriji bogosinovstva, u „biti u Isusu Kristu“, naći se u Kristu, u Sinu Božjemu i Sinu Marijinu, a to znači da se također ostvaruje i u kategoriji Marijina bogomaterinstva; biti kršćanin znači „biti u Mariji kao majci“.²⁹ Krist nam se pokazuje kao onaj koji je došao dovršiti eshatološko otkupljenje koje su proroci navijestili. Svojim čudima i riječima pokazuje da su svi ljudi pozvani u zajednicu novog Božjeg kraljestva, a osobito oni koji su do tada bili na raznim marginama društva: slijepi i hromi, siromašni i pogani (Mt 22, 7-10; Lk 14, 21-23), svi su skupljeni: dobri i zli (Mt 22, 10; 13, 48), žito i ljulj. Darovano je vrijeme za obraćenje prije konačnog dijeljenja. Novo otkupljenje ukida svaku podijeljenost i isključivost, što su bila obilježja *tjelesnog Izraela*: rasna pripadnost, političko kraljestvo, geografsko područje, društvene i političke navike, itd.³⁰ Isus je jedino središte vjere, jedini Posrednik spasenja i

²⁶ Usp: Pehar, Marija. "Djevičanska majka – učenica. Učeništvo kao mariološka paradigma." *Bogoslovska smotra*, vol. 84, br. 4, 2014, str: 779.

²⁷ Usp: Aračić, Dinko. "Marija, znak nade, u rimskoj liturgiji." *Služba Božja*, vol. 57, br. 3, 2017, str:295-296.

²⁸ Usp: Blažen, Ivan T., "Božji sud utvrđuje je li Krist naš Spasitelj i Gospodar." *Biblijski pogledi*, vol. 2, br. 1, 1994, str: 90.

²⁹ Usp: Brajčić, Rudolf. "Teološko dogmatski vidik uloge Blažene Djevice Marije u ekonomiji spasenja prema LG VIII." *Obnovljeni Život*, vol. 42., br. 2., 1987, str: 128.

³⁰ Usp: Usp: Gelineau, Joseph, i dr., Pastoralna teologija liturgijskih slavlja, *Kršćanska sadašnjost*, Zagreb 1973., str: 41.

zajedništva s Ocem u Duhu Svetom. I Marija ima svoje mjesto, jedinstveno i neponovljivo u povijesti spasenja. Bog ostvaruje spasenje u Isusu Kristu, ali poziva i odabire suradnike križa za ostvarenje djela spasenja. Marija nije, dakle, samo "svjedok" križa, već i aktivna suradnica u djelu spasenja sa svojim Sinom, koji ostaje jedini Posrednik spasenja. "Trenutak" križa je trenutak Isusova povratka k Ocu, čas u kojem čovječanstvu razdaje svoja mesijanska dobra: svoj Duh, Mariju, Crkvu i sakramente spasenja. To je trenutak kome je usmjeren sav Isusov život, kako to Ivanovo evanđelje posebno snažno naznačuje izričajem "povratak k Ocu!" (7, 33; 8, 19. 21 ...). Dok je u tijelu, nekako se nalazi izvan Očeve kuće, u tuđini, u nekom ispražnjenju, otuđenju, što će Pavao izreći snažnom riječi *kenosis*. Križ je vrhunac tog ispražnjenja, otuđenja, poništenja, ali i vrhunac objave ljubavi Oca i ljubavi Sina. Čas je to muke i proslave. To je i Marijin čas, čas Žene, uosobljenje proročkog Siona. Njezina prisutnost na Kalvariji objava je i njene tajne, njenog predanja Ocu kao Službenice Gospodnje, što dolazi do vrhunca na Kalvariji, i njene ljubavi prema ljudima, kojima postaje duhovna majka.³¹

2.3.3. Začetnik Novog života

Prelistatavajući liturgijske molitve božićnog vremena jasno nam je kako se u slavljenju božićnog otajstva ne ističe obnova čovjekova zajedništva s ljudima nego prije svega *uspostava novog zajedništva čovjeka s Bogom*. Crkva ispovijeda vjeru da je otajstvenim događajem Kristova utjelovljenja Bog "raspršio tmine svijeta", "obasjao nas pravim svjetlom, Isusom Kristom", "darovao nam vječno spasenje", "sišao s nebesa kao novo svjetlo", "čudesno započeo spasenje svog naroda", "svim narodima očitovao svoje vječno svjetlo" i "učinio nas novim stvorenjem" (*nova creatura*).³² Već prve stranice Svetoga pisma pokazuju da antropologija zauzima središnje mjesto u kontekstu kozmologije. Čovjek se po opisu Staroga zavjeta nalazi na prijestolju cjelokupnog stvorenja, te ga se naziva "krunom" Božjega stvaralačkog čina. On je stvoren posljednji od svih stvorenja da bi bio, po riječima svetih otaca, uveden u svijet kao car u svoju palaču. Osnovni nauk Staroga zavjeta o čovjeku jest da je čovjek stvorenje Božje, stvoren na sliku i priliku Božju i kao takav u svojoj ograničenoj egzistencij stoji pred Bogom.³³ Isusova molitva, osobito ona u Getsemanskom vrtu, izraz je prihvaćanja i prijanjanja njegove ljudske volje Očevoj volji, te potpuno predanje toj volji, što pokazuje

³¹ Usp: Tomić, Celestin. "Marija u djelu spasenja." *Obnovljeni Život*, vol. 32., br. 3., 1977, str: 249; 251-252.

³² Usp: Crnčević, Ante; Šaško, Ivan, *Na vrelu liturgije*, Hrvatski Institut za liturgijski pastoral, Zagreb 2009., str: 445.

³³ Usp: Perić, Porfirije; Radić, Dragan, "Dijalektika "prvoga Adama" i "posljednjega Adama" u antropologiji apostola Pavla." *Bogoslovska smotra*, vol. 85, br. 4, 2015, str: 1016.

istinsku vjerničku svijest. Taj stav vjernosti prema Ocu i Oca prema Sinu potvrđen je u Isusovu uskrsnuću. Nije riječ samo o ispunjenju Isusova života kao utjelovljenoga Sina i potvrdi da je Isus živio predodređenim životom na zemlji, te bio neki slučajni raspeti čovjek na Golgoti, kakvih je u to vrijeme bilo nemalo, nego je Isusovo uskrsnuće, kao čin kojim ga Bog potvrđuje, ponuda koja otvara mogućnost takvoga ispunjenja svakom čovjeku, kao participacija na *fides Christi*. Isusova vjera tako se postavlja pred vjernika kao najvjerniji i najuzorniji odgovor Bogu, ali i uzor koji nam je ostavljen u naslijeđe. Isus posjeduje stav vjernosti prema Bogu Ocu u punini i zato je u stanju usaditi taj stav onima koji se pouzdaju u njega. I on to čini ponajprije svjedočenjem Boga u povijesti. Činjenica da je Riječ Božja postala tijelom, odnosno da se Isus ponudio ljudima kao posrednik Božje snage u darivanju sama sebe, posljednji je izraz vjere Staroga zavjeta, izraz ljubavi i vjernosti prema Bogu i njegovoj spasenjskoj riječi.³⁴ Kristovo pashalno otajstvo usitinu je središte povijesti, one opće povijesti koja u tom otajstvu (događaju muke, smrti i Uskrsnuća) ima konačno ostvarenje, ali i u povijesti svake osobe koja pridruživanjem Kristu dolazi u zajedništvo Novog života s Bogom. To pridruženje Kristu događa se kroz sakramente inicijacije, osobito kroz krštenje i euharistiju, na temelju ispovijesti vjere svakog vjernika. Tako postaje jasno da sakramentalna ekonomija Crkve nastavlja povijest izabranog naroda Izraela i posadašnjuje Kristov spasenjski događaj, a to se može razumjeti samo polazeći od Krista, začetnika Novog života.³⁵

³⁴ Usp: Kalem, Hrvoje. "Isus Krist – Početnik i Dovršitelj vjere." *Diacovensia*, vol. 26, br. 4, 2018, str: 559-560.

³⁵ Usp: Mateljan, Ante. "Otajstvo susreta. Temeljna sakramentologija", *Crkva u svijetu*, Split, 2010., str: 35-36.

3. PASTORALNO – KRITIČKI OSVRT NA DANAŠNJE STANJE BLAGDANA

3.1. Povijest blagdana

Blagdan posvećen Mariji Bogorodici, koji se od polovine 6. stoljeća slavio na osmi dan Božića, tj – 1. siječnja, kroz povijest biva zanemaren, tako što ga je potisnuo blagdan *Gospodinova obrezanja*, a koji se pod utjecajem galikanske liturgije iz Španjolske i Galije u 13. ili 14. st. proširio i na Rim i ostao vrijedeći sve do najnovije reforme kalendara 1969. godine. Utemeljenje današnje svetkovine Marije Bogorodice nije se u tom smislu nastavljalo na nekadašnji blagdan, nego je imao izvorište u jednom pokretu u Portugalu iz 18. st., a koji je išao za tim da se Majci Božjoj kao Bogorodici posveti poseban dan. Vrijednost takvih težnji prepoznao je papa Benedikt XIV. (1740.-1758.), koji je uveo blagdan Marijinog božanskog materinstva za portugalske biskupije i odredio da se slavi u prvu nedjelju u svibnju. S vremenom se blagdan proširio i na druge biskupije, a dan slavlja prebačen je na 11. listopada, da bi 1931. god. bio propisan za cijelu Crkvu. Posljednjom reformom kalendara, blagdan biva uzdignut na stupanj svetkovine, a datum slavljenja prebačen je na 1. siječnja, što nas upućuje na važnost razumijevanje uloge Majke Božje u životu Crkve, kao one koja je prva od svih vjernika i koja nas svojim zagovorom i posredovanjem vodi kroz cijeli život. Također, valja imati na umu kako se sa svetkovinom Marije Bogorodice zaključuje božićna osmina, što sa svoje strane simbolično pokazuje dovršenje otajstva Božjega utjelovljenja, odnosno jasno upozorava kolika je Marijina važnost u ispunjenju Božjeg nauma spasenja svih ljudi.

3.2. Datum blagdana

Iako je ovo od davnina bio Marijanaki blagdan, pod utjecajem galikanske liturgije u srednjem vijeku gubi svoju „snagu“, pa umjesto njega tu dolazi „kronološki blagdan, *In circumcissione Domini*, odnosno Blagdan obrezanja Gospodinovo. No poslijekoncilsko razdoblje, Crkva vraća prvobitni blagdan, tj. Svekvinu Svete Marije Bogorodice, osmoga dana nakon Božića – 1. siječnja, kako bi vratila sjaj svetkovini posvćenoj onoj koja je porodila Sina

Božjeg i tako čitavom svijetu darovala Spasitelja.³⁶ Ponovna uspostava svetkovine u punom svjetlu slavi Efeški sabor, koji se održao 425. god. i donio pravovjernost učenja da se bl. Djevica Marija naziva Bogorodicom.³⁷

3.2.1. Reforma liturgijskog kalendara 1969. godine

Dobrohotna Majka Crkva smatra svojom zadaćom da u određene dane tijekom godine svetim spominjanjem slavi spasonosno djelo svojega božanskog Zaručnika. Svakoga tjedna, u dan što ga je nazvala Gospodnjim, ona slavi spomen Gospodinova uskrsnuća; skupa s njegovom blaženom mukom ona ga svetkuje također jednom u godini najvećom svetkovinom Vazma. U godišnjem ciklusu Crkva razvija svekoliko Kristovo otajstvo, od utjelovljenja i rođenja sve do uzašašća, do dana Pedesetnice i do očekivanja blažene nade i dolaska Gospodinova. Slaveći tako uvijek iznova otajstva otkupljenja, ona otvara vjernicima bogatstva krjeposti i zasluga svojega Gospodina, tako da na neki način postaju prisutnima u svako vrijeme te vjernici s njima dođu u dodir i napune se milošću spasenja.³⁸ Opći Rimski kalendar obnovljen prema smjernicama Drugog vatikanskog sabora, proglašen 14. veljače 1969. g. apostolskim pismom pape Pavla VI. "*Mysterii paschalis celebrationem*" održavao je ideje i načela usvojena u saborskoj konstituciji o liturgiji "*Sacrosanctum Concilium*" kao posljedica ozbiljnih studija i rasprava prije i za vrijeme zasjedanja Drugog vatikanskog sabora.³⁹ Pavao VI. jasno obrazlaže što se želi postići novim ustrojem Rimskoga kalendara. Odmah na početku naglašava da „slavlje vazmenoga otajstva, treba, kako nas jasno uči II. Vatikanski sabor zauzeti središnje mjesto u kršćanskom bogoslužju“. Tijekom povijesti, uvelike se umnožio broj vigilijskih, blagdana i osmina te slavlja svetaca, što je u sjenu bacalo središnja otajstva otkupljenja, pa se upravo zato vraća naglasak na značenje nedjelje, što je vidljivo iz reformi Pija X. i Ivana XXII. Liturgijska godina prvenstveno treba slaviti otajstva našega otkupljenja koje je ostvario Isus Krist, međutim, i blagdanima Blažene Djevice Marije i svetaca, Crkva naviješta i obnavlja Kristovo vazmeno otajstvo.⁴⁰ Do 1960. godine liturgijski kalendar imao je samo 65 svetačkih dana, dok nakon reforme sadrži 21 blagdan I. reda, 31 blagdan II., 18 blagdana III. reda i još 106 (obveznih)

³⁶ Usp: Augé, Matias, *L'anno liturgico è Cristo stesso presente nella sua Chiesa*, Libreria editrice Vaticana, Città del Vaticano 2009, str. 250.

³⁷ Usp: http://www.veritas.hr/casopisi/2007_01/01_2007_smarijomkrozgodinu.htm (Pristup: 17.08.2021.).

³⁸ Drugi Vatikanski koncil, *Sacrosanctum Concilium, Dogmatska konstitucija o svetoj liturgiji*, br: 103, u; Dokumenti, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 2008.

³⁹ Usp: Babić, Marko. "Promjene u liturgijskom kalendaru." *Služba Božja*, vol. 42, br. 2-3, 2002, str. 229.

⁴⁰ Usp: <https://www.vjeraidjela.com/euharistijsko-slavlje-prema-misalu-iz-1962-i-misalu-iz-2002-12-dio/> (Pristup: 21.08.2021.).

komemoracija. U želji da objedini sve „svece svih vremena i naroda“ u kalendar su unijeti još neki sveci, ali ih je također i dosta prorijeđeno, a na isti su se način uređivali i Gospodnji i Marijini blagdani. Novi kalendar došao je do brojke od 19 Gospodnjih blagdana, od toga 13 svetkovina i 6 blagdana sa glavnim „žarištima“ Uskrsom i Božićem oko kojih su okupljeni ostali blagdani i svetkovine. Brojka Marijinih blagdana je 13 uključujući sve subote „preko godine“, osim ako na njih ne pada neki obvezan spomendan nekog sveca, tako da imamo 3 Marijine svetkovine (Bezgrešno začće, Materinstvo i Uznesenje), 2 blagdana (Rođenje i Pohod), 4 su obvezna spomena (Marija kraljica, Žalosna Gospa, Gospa od ružarija i Prikazanje bi. Dj. Marije) i 4 neobvezna spomendana (Gospa od Lourdesa, Gospa od gore Karmela, Bezgrešno srce bi. Dj. Marije i Posveta bazilike sv. Marije Velike). Marijini blagdani su nekako raspoređeni preko cijele godine, čineći tako na neki način „*Marijinsku liturgijsku godinu*“. No važno je naglasiti kako je liturgijska godina u prvom redu kristološki, a onda susljedno tome i marijanski prožeta.⁴¹

3.3. Značenje blagdana

Blagdan Presvete Djevice Marije, Majke Božje pada na prvi dan Nove građanske godine, a s obzirom da je ona puno upečatljivija na manifestativnom planu od liturgijske godine, ovaj blagdan kao da nema dovoljnu „snagu“.⁴² Kristološka dimenzija svjetlo je u kojem liturgija promišlja otajstvo ovog blagdana, ali i drugi marijanski blagdani uvijek su prožeti svjetlom kristologije. Bog Otac je za Otkupiteljevu majku pridružio Djevicu Mariju, koju uzdiže iznad svih drugih stvorenja u vidu njezine službe u djelu spasenja. Jedinstvenost povlastice dodijeljene Mariji odgovara istodobno poslanju koje joj je povjereno kao odvjetnici milosti i uzoru svetosti Božjem hodočasničkom narodu na zemlji.⁴³ Upravo je otajstvo utjelovljenja Božje Riječi u liku Marije, službenice Božje, temelj štovanja i razmišljanja o mjestu i ulozi Blažene Djevice Marije. Ona je začela Riječ Božju najprije mišlju, a zatim i tijelom, zato je ona primjer vjere, primjer Majke i pouzdanja, te je u tome značaj njenog lika, ali i svih pobožnosti, blagdana i svetkovina proizašlih iz nje.⁴⁴

⁴¹ Usp: Kirigin, Martin. "Obnovljeni svetački kalendar." *Crkva u svijetu*, vol. 8, br. 1, 1973, str. 60-61.

⁴² Usp: <http://msc-cro.com/nova-godina-blagdan-blazene-djevice-marije/> (Pristup: 19.08.2021.).

⁴³ Usp: Aračić, Dinko. "Marija, znak nade, u rimskoj liturgiji." *Služba Božja*, vol. 57, br. 3, 2017, str. 288-289.

⁴⁴ Usp: Babić, Marko. "Majčinstvo u liturgiji." *Služba Božja*, vol. 58, br. 2, 2018, str. 236-237.

3.3.1. Pastoralne reference – usporedbe govora katoličkih i građanskih portala o svetkovini Svete Marije Bogorodice, u Hrvatskoj

Istražujući što o svetkovini Svete Marije Bogorodice pišu razni portali u Hrvatskoj, bilo katolički, bilo svjetovni, jasno je kako je ova svetkovina još uvijek u sjeni novogodišnjih veselja. Tako, *Bitno.net* spominje ovu svetkovinu, razlažući prvo njenu povijest i njene teološke temelje koji sežu još od 5. stoljeća. Vodeći kroz misna čitanja, zadržava se na Psalmu 67, opisujući blagoslov kojim su se blagoslivljali Izraelci, te kako se taj blagoslov zapravo očitovao u Blaženoj Djevici Mariji, Božjoj službenici, kojoj je Bog udjelio milost da bude Majka Njegovog Sina. „A za takvo što je trebala doista biti savršena i potpuno blagoslovljena od Gospodina koji je onda i čuva i štiti. Jedino ju je On licem svojim obasjavao i bio joj je potpuno milostiv, te je jasno zašto će je onda i anđeo Gabriel pozdraviti kao milosti punu. Tek nakon toga Marija može biti Bogorodica, može začeti i roditi Božjega Sina. Tek kad ju je potpuno pripremio, Bog joj može povjeriti tako delikatnu zadaću da rodi njegova Sina na zemlji.“⁴⁵ Nadalje, portal *Hrvatska katolička mreža.hr (hkm.hr)* na sličan način pristupa svetkovini, kroz davnu povijest iste, portal razlaže njenu simboliku i značaj, zadržavajući se na Efeškom koncilu kao važnom povijesnom događaju na kojem je utemeljna dogma koja je temeljac svetkovini. „Svetkovinu Marije Bogorodice slavimo na početku građanske godine upravo kako bi se naglasilo Marijino univerzalno materinstvo, jer ona nije samo Majka Božja nego i Majka Crkve i majka sviju nas“.⁴⁶ Portal *Rastimo u vjeri.com* svetkovini prvo pristupa kroz upoznavanje njenog života i lika, kroz evanđeoske tekstove, a zatim piše o Marijinim dogmama, te što dokumenti Katoličke Crkve govore o Mariji. Dalje, portal donosi Mariju kroz prizmu protentantskih i pravoslavnih crkava, ali i kroz prizmu islamske vjere. Kasnije, donosi općenito popis i objašnjenje marijanskih blagdana i važnost Marijinog lika i hrvatskog naroda. Portal ne precizira točno o simbolici i značaju same svetkovine.⁴⁷ Portal *Laudato.hr* svetkovinu samo spominje kroz raspored svetih misa na taj dan u određenim nadbiskupijama, i homilije održane na istu.⁴⁸ Svjetovni portali u Hrvatskoj o svetkovini pišu uglavnom kroz prizmu slavlja Nove godine, kao o usputnoj

⁴⁵ Usp: <https://www.bitno.net/vjera/svetac-dana/svetkovina-marije-bogorodice-putokaz-za-krscane/> (Pristup: 29.08.2021.).

⁴⁶ Usp: <https://hkm.hr/svetac-dana/sveta-marija-bogorodica-2/> (Pristup: 29.08.2021.).

⁴⁷ Usp: <https://rastimo-u-vjeri.com/1-sijecnja-blazena-bogorodica-djevica-marija-zapoceti-novu-godinu-s-marijom/> (Pristup: 29.08.2021.).

⁴⁸ Usp: <https://laudato.hr/Novosti/Hrvatska/Svetkovina-Marije-Bogorodice-u-zagrebackoj-katedra.aspx> (Pristup: 29.08.2021.).

svetkovini koja pada na taj datum, značajna samo Rimokatoličkom svijetu. „...*No i svetkovina Marije Bogorodice u Katoličkoj se crkvi slavi 1. siječnja...*“⁴⁹

⁴⁹ Usp: <https://www.dalmacijanews.hr/clanak/hx61-znate-li-kako-je-1-sijecnja-postao-nova-godina#/clanak/hx61-znate-li-kako-je-1-sijecnja-postao-nova-godina> (Pristup: 29.08.2021.)

ZAKLJUČAK

Crkva uvijek s posebnom pažnjom slavi Marijine blagdane, kako bi pokazala ulogu i značaj ponizne Božje službenice u planu spasenja svih, što dokazuju mnogi marijanski blagdani, svetkovine, ali i pobožnosti Blaženoj Djevici Mariji. Jedna od takvih svetkovina je i svetkovina Svete Marije Bogorodice koja se slavi na samom početku građanske Nove godine, a koja proslavlja Blaženu Djevicu Mariju kroz svjetlo otajstva Božjeg očitovanja u Tijelu, tj. u svijetlu Božićnog otajstva, jer se slavi u Božićnoj osmini. To je važno naglasiti kako bi se pokazalo kako se Božićna osmina zatvara ovom marijanskom svetkovinom, što simbolično prikazuje ulogu i važnost Marije u ispunjenju Božjeg nauma spasenja. Svetkovina je, iako najstarija svetkovina Rimskog obreda, izgubila svoj značaj kroz povijest, raznim utjecajima drugih obreda, osobito Galikanskog.

Sam kamen temeljac ove svetkovine je dogma koja je izglasana na Efeškom saboru 431. godine, tj. dogma o „Mariji Bogorodici“. Upravo ova dogma svijetlo je razumijevanja ove svetkovine, kao svetkovine kojom se proslavlja Isus Krist, Sin Božji, Njegovo slavno rođenje od Marije Bogorodice i Njegova čovječja narav, čime nam je jasno kako se u ovoj svetkovini na savršen način isprepleću kristologija i mariologija. Sama zborna molitva na kojoj je fokus cijelog rada, pokazatelj je tog obilatog simboličkog govora, te je upravo u njoj najviše vidljiva ta isprepletenost kristologije i mariologije.

Iduća važna povijesna točka za ovu svetkovinu je II. Vatikanski sabor, koji je svojim odlukama, konstitucijama, a osobito reformom liturgijskog kalendara vratio povijesnu svetkovinu na slavljenje 1. siječnja, no iako je taj datum njen povijesni, na neki način je to „obruč oko vrata“ istoj. Golema sekularizacija i modernizacija današnjeg društva dovela je do zanemarivanja ove simbolikom obilate svetkovine, zbog fokusa na građanskoj Novoj godini.

Upravo zato ovaj rad je posvećen ovoj temi, ovoj Svetkovini Svete Marije Bogorodice kako bi barem na neki način skrenuo pažnju na to što slavimo 1. siječnja.

BIBLIOGRAFIJA

Izvori:

Drugi vatikanski sabor, *Dogmatska konstitucija o Crkvi. Lumen gentium*, u: Drugi vatikanski sabor. Dokumenti, Kršćanska sadašnjost, Zagreb⁷, 2008, str. 196.

Drugi vatikanski sabor, *Dogmatska konstitucija o svetoj liturgiji. Sacrosanctum Concilium*, u: Drugi vatikanski sabor, u Dokumenti, Kršćanska sadašnjost, Zagreb⁷, 2008, str. 46.

Literatura:

Adam, Adolf, *Uvod u katoličku liturgiju*, Hrvatski Institut za liturgijski pastoral, Zadar 1993.

Aračić, Dinko, "Marija, znak nade, u rimskoj liturgiji", *Služba Božja*, 57 (2017) / 3, str. 285-305.

Augé, Matias, *L'anno liturgico è Cristo stesso presente nella sua Chiesa*, Libreria editrice Vaticana, Città del Vaticano 2009.

Babić, Marko, "Božićno otajstvo", *Služba Božja*, 52 (2012) / 3, str. 437-443.

Babić, Marko, "Majčinstvo u liturgiji", *Služba Božja*, 58 (2018) / 2, str. 235-243.

Babić, Marko, "Promjene u liturgijskom kalendaru." *Služba Božja*, 42 (2002) / 2-3, str. 229-234.

Blažen, Ivan T., "Božji sud utvrđuje je li Krist naš Spasitelj i Gospodar." *Biblijski pogledi*, 2, (1994) / 1, str. 73-91.

Brajičić, Rudolf, "Što se to danas zbiva oko Marije?" *Obnovljeni Život*, 31 (1976) / 5, str. 402-420.

Brajičić, Rudolf, "Teološko dogmatski vidik uloge Blažene Djevice Marije u ekonomiji spasenja prema LG VIII." *Obnovljeni Život*, 42 (1987) / 2, str. 126-135.

Crnčević, Ante; Šaško, Ivan, *Na vrelu liturgije*, Hrvatski Institut za liturgijski pastoral, Zagreb 2009.

Crnčević, Ante, "Comites Christi" - Kristovi pratitelji. O svetačkim slavljinama u Božićnoj osimini, *Živo vrelo. Liturgijsko-pastoralni list*, 31 (2014) / 13, str. 2-5.

Čovo, Stjepan, "Zbornik radova Mater Verbi Incarnata. Marija iz Nazareta prihvaća Sina Božjega u povijesti" (ur. Vlado Košić): *Služba Božja*, 46 (2006) / 1, str. 105-113.

Franzen, August, *Pregled povijesti Crkve*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1983.

Gašpar, Veronika Nela; Karabaić, Josip. "Marijino majčinsko poslanje prema Drugom vatikanskom koncilu u teološkoj misli Ivana Pavla II." *Riječki teološki časopis*, 50 (2017) / 2, str. 439-470.

Gelineau, Joseph, i dr., *Pastoralna teologija liturgijskih slavlja*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1973.

Kalem, Hrvoje. "Isus Krist – Početnik i Dovršitelj vjere" *Diacovensia*, 26, (2018) / 4, str. 553-567.

Karlić, Ivan. "Smisao i izvor mariologije" *Bogoslovska smotra*, 88, (2018) / 2, str. 269-275.

Mateljan, Ante. "Otajstvo susreta. Temeljna sakramentologija", *Crkva u svijetu*, Split, 2010.

Novak, Zrinka. "Utjecaj kulta Blažene Djevice Marije na neke aspekte pobožnosti na istočnoj jadranskoj obali u razvijenom i kasnom srednjem vijeku", *Croatica Christiana periodica*, 35 (2011) / 67, str. 1-28.

Pehar, Marija. "Djevičanska majka – učenica. Učeništvo kao mariološka paradigma" *Bogoslovska smotra*, 84 (2014) / 4, str. 769-786.

Perić, Porfirije; Radić, Dragan, "Dijalektika "prvoga Adama" i "posljednjega Adama" u antropologiji apostola Pavla" *Bogoslovska smotra*, 85 (2015) / 4, str. 1007-1025.

Smiljanić, Ivan. "Filozofsko-teološke rasprave o kristologiji na Efeškom (431.) i Kalcedonskom koncilu (451.)" *Čemu*, 16 (2020) / 27, str. 8-23.

Šagi-Bunić, Tomislav Janko, "Mariologija Drugog vatikanskog koncila" *Bogoslovska smotra*, 44 (1974) / 1, str. 39-53.

Šagi Bunić, Tomislav Janko, *Vrijeme suodgovornosti. Prva knjiga*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1981.

Tomić, Celestin. "Marija, djevica i majka." *Obnovljeni Život*, 37 (1982) / 5, str. 429-441.

Tomić, Celestin. "Marija u djelu spasenja." *Obnovljeni Život*, 32 (1977) / 3, str. 246-252.

Mrežni sadržaj:

<https://www.vjeraidjela.com/marijanski-blagdani/> (Pristup: 31.08.2021.).

<https://patrologija.com/c-ciril-aleksandrijski/> (Pristup: 31.08.2021.).

<https://www.vjeraidjela.com/isus-krist-pravi-bog-i-pravi-covjek/> (Pristup: 09.08.2021.).

<https://www.vjeraidjela.com/svetkovina-svete-marije-bogorodice/> (Pristup 18.08.2021.).

<https://www.vjeraidjela.com/pobozicno-vrijeme-liturgijske-godine/> (Pristup: 09.08.2021.).

<https://www.bitno.net/vjera/svetac-dana/svetkovina-marije-bogorodice-putokaz-za-krscane/>
(Pristup: 29.08..2021.).

<https://hkm.hr/svetac-dana/sveta-marija-bogorodica-2/> (Pristup: 29.08.2021.).

<https://rastimo-u-vjeri.com/1-sijecnja-blazena-bogorodica-djevica-marija-zapoceti-novu-godinu-s-marijom/> (Pristup: 29.08.2021.).

<https://laudato.hr/Novosti/Hrvatska/Svetkovina-Marije-Bogorodice-u-zagrebackoj-katedra.aspx> (Pristup: 29.08.2021.).

<https://www.dalmacijanews.hr/clanak/hx6l-znate-li-kako-je-1-sijecnja-postao-nova-godina#/clanak/hx6l-znate-li-kako-je-1-sijecnja-postao-nova-godina> (Pristup: 29.08.2021.).

SVEUČILIŠTE U SPLITU

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja **Magdalena Kažimir**, kao pristupnica za stjecanje zvanja magistricе katehetike, izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo moga vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga diplomskog rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 07.09.2021.

Potpis

SUMMARY

This graduate thesis talks about the Solemnity of Mary, Mother of God, which is celebrated at the beginning of the civil New Year. The celebration itself dates back to the 6th century and is the oldest celebration of the Roman Rite of Mary. It is based on the dogma that was adopted at the Council of Ephesus, about "Mary the Mother of God" (Theotokos). Throughout history, the celebration itself has been lost, under the influence of other rites, but II. The Vatican Council, by reforming the liturgical calendar, returns it to its historic date - January 1. Although the celebration is rich in abundant symbolic speech, today it is in some way "neglected" due to the modernization and secularization of today's society and the focus at the beginning of the civil New Year.

KEY WORDS: *Solemnity of Mary, Mother of God, Council of Ephesus, II. Vatican Council, reform of the liturgical calendar, New Year*